

EELNÕU

KOMISJONID (ristiga juhtivkomisjon):

hariduskomisjon	
eelarvekomisjon	
kultuuri- ja spordikomisjon	
keskkonna -ja korrakaitsekomisjon	X
revisjonikomisjon	
sotsiaalkomisjon	
arengu- ja ettevõtluskomisjon	
maaelukomisjon	
eestseisus	

PÕLTSAMAA VALLAVOLIKOGU

M Ä Ä R U S

Põltsamaa

09.03.2021 nr 1-4.1/2021/95

Põltsamaa valla heakorraeeskiri

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1, § 22 lõike 1 punktide 4 ja 36¹, § 22 lõike 2 ja § 36 lõigete 2, 3, 4 ja 5 alusel.

§ 1. Üldsätted

(1) Põltsamaa valla heakorraeeskirja (edaspidi *eeskiri*) eesmärgiks on koos riigi ja valla vastavate õigusaktidega tagada vallas puhtus ja heakord.

(2) Eeskiri on täitmiseks kohustuslik kõigile Põltsamaa valla territooriumil elavatele, viibivatele ja tegutsevatele isikutele ning kinnis- või vallasvara omanikele.

(3) Heakorra nõuete täitmisel on omanikuga võrdsustatud tema poolt nimetatud valdaja, haldaja või kasutaja.

§ 2. Mõisted

(1) Määruse tähenduses määratletakse Põltsamaa Vallavalitsust kui täitevorganit (edaspidi *vallavalitsus*) ja kui ametiasutust (edaspidi *ametiasutus*). Ametiasutuse sisemise töö korraldamine ja ülesannete jagamine määratakse vallavanema käskkirjaga või ametijuhendiga.

(2) Eeskirjas on kasutatud mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) *kinnistu* – kinnistusraamatusse iseseisva üksusena kantud kinnisasi (maatükk, hoonestusõigus, korteriomand või korteri hoonestusõigus);
- 2) *puhastusala* – linnas ja alevikus asuva kinnistu piirist ja selle laiuselt avaliku kasutatava sõiduteeni ulatav ala;
- 3) *heakord* – kinnistu, kõnnitee puhtus ja korrastatus, sh tolmu, liiva, prahi, jäätmete, mahalangenud lehtede, lume ja jää koristamine, niitmine, libedusetõrje tegemine jms;
- 4) *tiheasustusala* – üldplaneeringus määratud ala joonistel märgitud piirides;
- 5) *romusõiduk* – sõiduk, mis ei saa tehnilise seisukorra tõttu osaleda liikluses või millel puuduvad selle mehaanilised osad või kereosad või autoklaasid või rattad;
- 6) *risustamine* – jäätmete kinnistule ebakorrapäraselt laiali laotamine ehk olukord, mis erineb piirkonna üldisest heakorrastatusest;
- 7) *süvend* – madalam ala sügavusega üle 30 sentimeetri;
- 8) *auk* – teravate servadega madalam ala alla 30 sentimeetri.
- 9) illegaalne *grafiti* – omaniku ja ametiasutuse kirjaliku nõusolekuta ehitisele ja avalikku ruumi kantud kriitseldused ja joonistused.

§ 3. Üldnõuded

(1) Põltsamaa vallas asuvate kinnistute heakord peab vastama vähemalt käesoleva eeskirjaga kehtestatud tasemele. Omanikud peavad:

- 1) hoidma korras oma kinnistu ja piirdeaia olemasolul tagama selle korrashoiu ning vältima kinnistu risustamist ja kinnistult prahi, pori, tolmu kandumist sõidu- ja kõnniteele ning naaberkinnistule;
- 2) piirdeheki olemasolu korral asjakohasel juhul pügama heki ning vajadusel eemaldama hekist sinna mittekuuluvate taimede oksad;
- 3) tagama, et hoonestatud kinnistutel ja hoonetega vahetult piirneval territooriumil on rohi niidetud ja koristatud või purustatud minimaalselt üks kord aastas hiljemalt 1. septembriks selliselt, et oleks tagatud kinnistu visuaalne korrasolek ning kulust tekkiva tuleohu vältimine (ei kehti põllu-, heina- ja metsamaal ning alal, kus selle asukohast tulenevalt on võimalik kinnistu visuaalset korrasolekut kahjustamata tagada rohealade elurikkus);
- 4) kärpima põõsaste ja puude oksid, mis kasvavad väljapoole kinnistu piire, varjavad liikluskorraldusvahendit, takistavad jalakäijate või sõidukite liiklust või on oma seisukorrast tulenevalt ohtlikud;
- 5) sulgema kasutusel mitteolevate ehitiste välisseintes olevad ning keldri ja pööningu ukse-, akna- ja muud avad või tõkestama muul viisil kõrvaliste isikute sissepääsu;
- 6) tagama kinnistul asuvate ohtlike objektide (kaev, auk, süvend jms) ohutuse;
- 7) tagama tööde teostamisel teega külgneval alal, et ei toimuks teede, teepeenarde, kraavide risustamist, kahjustamist. Risustus ning teele kandunud pori tuleb viivitamatult koristada;
- 8) mitte tegema illegaalset grafitit ja selle likvideerima, kui ei suudeta tuvastada grafiti tekitajat.

(2) Tiheasustusalal, v.a pargid, puistud, metsad, on kinnistu omanik lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule kohustatud:

- 1) koristama kinnistult puude ja põõsaste mahalangenud lehed;
- 2) mitte hoidma kütte-, ehitus- või muud materjali puhastusala territooriumil. Erandkorras on lubatud tahke kütuse, ehitusmaterjali jmt mahalaadimine üldkasutatavale territooriumile tingimusel, et territoorium heakorrastatakse mõistliku aja jooksul;
- 3) tagama maja numbri olemasolu hoone tänavapoolsel seinal või kinnistu piiridel, kindlustades selle nähtavuse ka pimedal ajal;

4) tagama ehitise katuselt, räästast või muudest kohtadest varisemisohtlike detailide, samuti lume ja jää jms varisemisohtlike objektide eemaldamise liiklejaile ohutul viisil ning vajadusel tähistama ohtliku ala ajutise piirdeaiaga või muul asjakohasel viisil. Piirdeaed või muu piire paigaldatakse viisil, mis tagab selle püsivuse. Piirdeaia või muu piirde paigaldamine ei vabasta korrashoiutöö tegemise kohustusest. Nimetatud töö teostatakse avariitööna;

5) tagama üldkasutatava hoone juurdepääsutee ja välistrepi puhastamise jääst ja lumest ning teostama vajadusel nende lume- ja libedusetõrjet;

6) niitma kinnistul regulaarselt rohu (vähemalt kaks korda suve jooksul s.o esimest korda hiljemalt 24. juuniks ja teist korda 15. septembriks);

7) kasutusest välja langenud ehitiste avade (uksed, aknad) kinni katmisel kasutama ainult selliseid materjale ja lahendusi, mis sobiksid ümberkaudsesse miljöösse nii, et tagatud oleks kinnistu ja seal olevate ehitiste korrektsus ja visuaalne korrasolek.

(3) Linnas ja alevikus on teega külgneva maatüki omanik kohustatud korraldama sõidutee ja tema kinnisasja vahel asuva kõnnitee koristuse, sealhulgas lume ja libeduse tõrje, tasemel, mis võimaldab kõnniteel ohutult liigelda. Heakorratööde tegemine tuleb lõpetada tööpäeva hommikul kella 8.00-ks, laupäeval, pühapäeval ja riiklikel pühadel kella 9.00-ks. Katkematu lumesaju korral (vähemalt 10 cm lund 4 tunni jooksul) peab lumi olema koristatud 4 tunni jooksul lumesaju lõpust.

(4) Avaliku ürituse korraldaja on kohustatud:

1) paigaldama vajadusel piisavas koguses jäätmemahuteid ning tagama nende tühjendamise sagedusel, mis välistab mahutite ületäitumise ja/või jäätmete roiskumise;

2) tagama ürituse lõppedes jäätmete koristamise järgmise päeva kella 12-ks;

3) heakorastama avaliku ürituse toimumise koha ja selle ümbruse ning ürituse käigus rikutud haljastuse 24 tunni jooksul pärast ürituse lõppemist või avaliku ürituse loas määratud tähtpäevaks. Mõjuvatel põhjustel on ürituse korraldajal õigus esitada taotlus tähtaja pikendamiseks.

(5) Ehitustöö tegija on kohustatud:

1) ära hoidma ehitusobjektilt prahi, pori ja tolmu kandumise sõidu- ja kõnniteele ning naaberkinnistule (vajadusel sealhulgas rajama veoste vedamise alale kõvakattega aluspinna või pesema sõidukite rehve);

2) enne ehitus- või kaevetööde alustamist piirama asjakohasel juhul ehitusplatsi ajutise piirdeaiaga ning hoidma selle korras;

3) avalikus kasutuses oleval maal asuva ajutise jäätmekonteineri tähistama ajutise liikluskorraldusvahendiga;

4) pärast ehitustööde lõpetamist heakorastama ehitusobjekti ümbruse ja ehitustööde käigus rikutud haljastuse ning vedama ära ehitusjätmed.

(6) Heakorra nõuete tagamiseks on avalikus kasutuses oleval maal keelatud:

1) risustada, lõhkuda, kahjustada, määrada, rikkuda või kasutada mittesihipäraselt haljasalaid, murukamarat, teekatteid, pargiinventari, jäätmemahuteid, valgusteid jms;

2) omaniku loata rajada haljastust, istutada puid ja põõsaid, paigaldada väikevorme, sealhulgas jäätmemahuteid, pinke, piirdeid, info- ja reklaamistende jms;

3) hoida romusõidukit.

§ 4. Koormise ulatus ja täitmise tingimused heakorra tagamiseks

(1) Koormis on füüsiliste ja juriidiliste isikute kohustus teha heakorratöid käesolevas eeskirjas toodud heakorranõuete täitmise tagamiseks tema omandis või valduses oleval kinnistul või muul tema kasutuses oleval territooriumil ning sellega vahetult piirneval üldkasutataval territooriumil.

(2) Koormise täitjaks on kinnistu omanik (kohustatud isik) või kohustatud isiku arvel koormist täitev isik. Kohustatud isik võib oma arvel lasta koormise täita teisel isikul, kuid jääb ise koormise täitmise eest vastutavaks.

§ 5. Koormise täitmise asendamine vallaeelarvesse raha maksmisega

(1) Kohustatud isik võib taotleda Põltsamaa Vallavolikogult (edaspidi *vallavolikogu*) luba maksta koormise täitmise tagamiseks raha. Koormise isikliku täitmise asendamine koormise täitmiseks raha maksmisega peab olema põhjendatud asjaoludega, miks isik ise ei ole võimeline või ei saa koormist isiklikult täita.

(2) Luba asendada koormise täitmine vallaeelarvesse koormise täitmiseks raha maksmisega antakse kuni üheks eelarveaastaks (1. jaanuarist 31. detsembrini) ning taotlus selleks tuleb esitada hiljemalt eelarveaastale eelneva aasta 1. oktoobriks.

(3) Taotlus, milles on põhjendatud koormise kohustuse asendamisevajadust, esitatakse vallavalitsusele (ametiasutusele).

(4) Ametiasutus selgitab taotluses märgitud asjaoludest lähtuvalt välja koormise täitmiseks vajalike tööde maksumuse. Hinna väljaselgitamiseks tuleb vähemalt kolmelt heakorra- või puhastustöid teostavalt ettevõtjalt võtta hinnapakkumised. Koormise täitmise maksumuse hindamiskriteeriumiks on odavaim koormise täitmiseks vajalike tööde hind.

(5) Koormise täitmise rahaga asendamise eeldatavast maksumusest teavitab ametiasutus taotluse esitajat. Kui taotluse esitaja on nõus hindamiskriteeriumide alusel välja selgitatud eeldatava hinna tasumisega, esitab ta selleks ametiasutusele kirjaliku kinnituse.

(6) Taotlus koos koormise täitmise eeldatava hinnaga esitatakse vallavolikogule, kes otsustab koormise täitmise asendamise raha maksmisega, vormistades selle otsusega. Otsuses märgitakse muu hulgas koormise asendamiseks makstava raha vallaeelarvesse tasumise kord. Taotlejaga kokkuleppel makstakse raha kas ühe makse või perioodiliste maksetena.

(7) Ametiasutusel on kohustus pidada arvestust alade üle, kus koormise täitmine on asendatud vallaeelarvesse raha maksmisega.

§ 6. Koormisest vabastamine

(1) Koormisest on õigus taotleda vabastust inimestel, kellel oma füüsilise ja majandusliku olukorra tõttu ei ole mõjuval põhjusel võimalik koormist täita.

(2) Koormisest vabastamise avaldus esitatakse ametiasutuse majandusosakonnale, kes koostöös sotsiaalosakonnaga selgitab välja koormisest vabastamise põhjendatuse ja vabastuse ulatuse.

§ 7. Vastutus ja järelevalve

(1) Heakorraeeskirja rikkumise eest karistatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 66² alusel.

(2) Käesoleva eeskirja alusel toimepandud väärteo kohtuvälised menetlejad on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 66⁴ lõikes 2 nimetatud isikud.

(3) Järelevalvet teostab ametiasutuse poolt volitatud ametnik.

§ 8. Määruse kehtetuks tunnistamine

Põltsamaa Vallavolikogu 15.11.2018 määrus nr 60 „Põltsamaa valla heakorraeeskiri“ tunnistatakse kehtetuks.

§ 9. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

(allkirjastatud digitaalselt)

Margus Möldri

vallavolikogu esimees

Seletuskiri määruse eelnõule „Põltsamaa valla heakorraeeskiri“

Põltsamaa Vallavolikogu 15.11.2018 määrus nr 60 „[Põltsamaa valla heakorraeeskiri](#)“ on kehtinud natuke üle kahe aasta ja määruse rakendamise käigus selgus, et eeskirjas on vaja teha ulatuslikke muudatusi.

Muudatuste põhieesmärk on eeskirja parem süstematiseeritus ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel heakorra nõuete täitmiseks koormise kehtestamine. Lisaks on muutmine vajalik, et eemaldada Põltsamaa valla heakorraeeskirjast nõuded, mis ei kuulu heakorra valdkonda või mida reguleerib mõni juba olemasolev seadus või eeskiri. Püüd on välistada olukord, kus ühe ja sama teo eest võivad erinevad menetlejad karistada mitme seaduse alusel. Nimetatud olukord võib viia topeltkaristamise keelu rikkumiseni.

Selleks, et kohalik omavalitsus ei astuks temale antud volitusest üle ega reguleeriks küsimusi, mida pole volitusest hõlmatud (RKPJKo 13.06.2005, nr 3-4-1-5-05, p 9), sisaldab heakorraeeskiri üksnes neid teemasid ja valdkondi, mis on asjakohased ja tagavad heakorra eesmärgi täitmise. Eeskirjast on välja jäetud avalikus kohas käitumise üldnõuded, kuivõrd see on reguleeritud korrakaitseaduses (§ 55), ehitamise ja ehitise ohutuse tagamise nõuded, sest see valdkond on reguleeritud ehitusseadustikus, tuleohutust puudutav, sest see valdkond on reguleeritud päästeseaduses ja selle alusel antud õigusaktides jne.

Muudatused võrreldes kehtiva määrusega on ulatuslikud ja seetõttu ei ole otstarbekas teha eelmises redaktsioonis parandusi. Selguse ja süstematiseerituse tagamiseks on õigem määrusega kehtestada uus eeskiri. Põltsamaa valla heakorraeeskirja koostamisel on arvestatud õiguskantsleri poolt teistele omavalitustele tehtud märkustega ja Riigikohtu lahenditega.

Heakorrareeglite kehtestamisel on arvestatud nii linnalise kui maalise keskkonna ja sellest tulenevate iseärasustega.

Kõik määruses märgitud nõuded on toodud miinimummahus. Eesmärgiks on võetud reguleerida niipalju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik. Reguleerimisvajaduse kaalumisel lähtuti probleemikesksest käsitusviisist.

Nõuete (õiguste ja kohustuste) sätestamisel on silmas peetud asjaolu, et nõuete täitmist oleks võimalik reaalselt kontrollida ja et sätestatavad nõuded tagaksid ennekõike ohu ennetamise inimese tervisele, keskkonnale ja/või varalisele hüvele.

Paragrahviga 2 sätestatakse eeskirjas kasutatavad mõisted. Defineeritakse määruses kasutatavad ja selgitamist vajavad mõisted. Määruse eelnõus vajab ilmselt enim selgitamist tiheasustusala mõiste. Tiheasustusala mõistet ei ole riiklikul tasandil üheselt defineeritud.

Paragrahv 3 lõikes 1 on toodud heakorra tagamiseks tehtavate tööde üldnõuded, tööde teostamise sagedus ja tähtajad. Tööde vajalikus mahus teostamisega tagatakse kindlasti korrasolek.

Paragrahv 3 lõikes 2 on lisanõuded tiheasustusosalal asuvate kinnistute omanikele. Erisuse vajaduse tingib erineva asustustiheduse ja olustikuga paikade olemasolu Põltsamaa valla territooriumil. Rohu all peetakse silmas tavamõistes rohtkatet, taimestikku (muru, rohi jne, mida on võimalik niita). Muudatusena on välja jäetud maksimaalne lubatud rohu kõrgus ja seda elurikkuse aspektidest lähtuvalt. Eestimaalane on harjunud niidetud muruga, kuid järjest sagedasemad suvised kuumalained on näidanud, et murukamara päikese eest kaitsmiseks ja mullani kõrbenud ning tolmava maapinna vältimiseks on selle nõude kaotamine mõistlik. Lehtede koristuse/multšimise osas ei eeldata, et iga viimnegi leht on koristatud/multšitud, vaid et oleks visuaalselt esteetiline ja ennetatud kuivanud lehtedest tulenevat võimalikku tuleohtu (sarnaselt kuluga). Visuaalselt esteetiliseks ei peeta seda, kui maa on lehtede alla mattunud, st maapinda ei ole näha. Tegemist on tavapärase heakorratööga, mida enamus inimesi nägenu oma kinnistul teeb.

Nõue hoonete katuste ja räästa külge kogunenud varisemisohtliku lume ja jää eemaldamiseks on suunatud ennekõike avalikus ruumis viibivate määratlemata isikute ringile ja nende vara kaitsmiseks. St kui hoone katus ja/või räästas ulatub näiteks kõnnitee, sõidutee, parkla jt kohale, tuleb seal olev ohtlik lumi ja/või jää eemaldada, tehes seda nii, et eemaldamise käigus ei ohustataks inimese tervist ja vara. St enne eemaldamist veendutakse, et inimesed ei viibi lume ja/või jää eemaldamise ajal katuse ja/või räästa all, tõkestades ala nt lintidega, siltidega vms. Varisemisohtliku lume ja/või jää korral tuleb liiklemine piirata ja oht likvideerida esimesel võimalusel.

Paragrahv 3 lõige 3 täpsustab ehitusseadustikust (EhS § 97 lg 6) tuleneva nõude, sõidutee ja kinnisasja vahele jääva kõnnitee hoolduse ja koristamise peab korraldama kinnisasja omanik, täitmise tingimusi.

Lisanõuded territooriumi korrashoiuks ja jäätmete käitlemiseks avaliku ürituse korraldajale on **paragrahvis 3 lõige 4** ning ehitustööde tegijale **paragrahvis 3 lõige 5**.

Paragrahv 3 lõige 6 sätestab tegevused, mis on avalikus kasutuses oleval maal keelatud.

Paragrahv 4 määrab koormise ulatuse ja täitmise tingimused heakorra tagamiseks. Heakorra koormise täitmine on kohustuslik, selle täitmiseks peab isik panustama oma aega ja tegema tööd. Ka võivad heakorra koormise täitmisega isikule kaasneda kulud. Põhiseaduses on sätestatud, et igäühel on õigus enda omandit vabalt vallata, kasutada ja käsutada. Kitsendused sätestab seadus. Kohalikul omavalitsusel on õigus kehtestada heakorra tagamiseks koormis kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (KOKS) § 36 alusel ja sisustada see omal äranägemisel. Koormise kehtestamisel tuleb järgida põhiseadusest tulenevaid nõudeid, sealhulgas seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid.

Kohalikul omavalitsusel on koormise kehtestamisel ulatuslik kaalutusõigus. Et tagada koormise rakendamist inimese põhiõigusi oluliselt riivamata, on heakorraeskirjades toodud ära ka võimalused koormise täitmise asendamiseks vallaelarvesse raha maksmisega. **Paragrahv 5** sätestab, kuidas ja millistel tingimustel saab koormise täitmist asendada vallaelarvesse raha maksmisega.

Paragrahv 6 loob võimaluse taotleda koormisest vabastamist inimestele, kellel oma füüsilise ja majandusliku olukorra tõttu ei ole võimalik kas ajutiselt või alaliselt koormist täita. Oluline on vältida võimalust, et koormise täitmiseks tuleb inimesel hakata avalikult võimult taotlema sotsiaalabi või -toetusi.

Paragrahv 7 sätestab, et määruse nõuete rikkumise eest võib alustada väärteomenetlust ja rikkuja võtta väärteo toimepanemisel vastutusele kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 66² alusel.

Määruses kehtestatud nõuete järgimise üle teostab riikliku järelevalvet Põltsamaa Vallavalitsuse järelevalvespetsialist vastavalt oma pädevusele tulenevalt korralduse seaduse § 23 lg 4 ja § 28 lg 1 antud volitusnormist. Riikliku järelevalve teostajal on õigus määruse rikkumise avastamisel teha rikkujale ettekirjutusi, rakendada asendustäitmist ja määrata sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

Paragrahv 8 sätestab, et määruse jõustumisel tunnistatakse kehtetuks Põltsamaa Vallavolikogu 15.11.2018 määrus nr 60 „Põltsamaa valla heakorraeskiri“.

Paragrahv 10 sätestab, et määrus jõustub üldises korras, s.o kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

Määruse vastuvõtmisest Põltsamaa Vallavalitsusele tulenevad kulutused ja katteallikad:
Määruse vastuvõtmisega kaasnevad kulutused kajastatakse vallaelarves.

Määruse mõju.

Määrus hakkab kehtima kogu Põltsamaa valla territooriumil.

Koostasid: järelevalvespetsialist Kaja Kesküla ja jurist Ene Kivineem

Kooskõlastas: vallasekretär Janne Veski ja jurist Ene Kivineem

Eelnõu esitaja: Põltsamaa Vallavalitsus
Ettekandja: järelevalvespetsialist Kaja Kesküla